

ADVIES Nr. 1.762

Zitting van woensdag 26 januari 2011

IAO - Rapporten betreffende de niet geratificeerde verdragen en de aanbevelingen - Artikel 19 van het Statuut van de IAO

x x x

2.477-1

ADVIES Nr. 1.762

Onderwerp: IAO - Rapporten betreffende de niet geratificeerde verdragen en de aanbevelingen - Artikel 19 van het Statuut van de IAO

De heer P.-P. Maeter, voorzitter van het directiecomité van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, heeft bij brief van 11 oktober 2010 de Nationale Arbeidsraad een rapportaanvraag van het departement Internationale Arbeidsnormen van het IAB over het voornoemde onderwerp bezorgd.

De commissie Internationale Arbeidsorganisatie werd met de bespreking van dat dossier belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 26 januari 2011 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

De heer P.-P. Maeter, voorzitter van het directiecomité van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, heeft bij brief van 11 oktober 2010 de Nationale Arbeidsraad een rapportaanvraag van het departement Internationale Arbeidsnormen van het IAB over het voornoemde onderwerp bezorgd.

Die adviesaanvraag bevat een rapportformulier betreffende de fundamentele verdragen krachtens artikel 19 van het Statuut van de IAO.

Volgens dat formulier moeten de lidstaten die, zoals België, de acht fundamentele verdragen geratificeerd hebben, alleen maar antwoorden op de vragen 32 tot 37 van deel IV, over de impact van de IAO-instrumenten.

De antwoorden van de regeringen moeten krachtens artikel 19 van het Statuut van de IAO tegen 28 februari 2011 aan het IAB worden bezorgd.

Om de adviesaanvraag met kennis van zaken te kunnen bespreken, heeft de Raad kunnen rekenen op de technische steun van de administratie, die hij dan ook bedankt voor haar waardevolle medewerking.

II. ADVIES VAN DE RAAD

De Raad heeft het rapportformulier van het IAB dat hem in het kader van de raadplegingsprocedure wordt voorgelegd, aandachtig onderzocht.

A. Algemene beschouwingen

1. De ratificatie van de IAO-verdragen door België

De Raad herinnert eraan dat, zoals hij in zijn advies nr. 1.730 van 16 maart 2010 "Ratificering van IAO-verdragen door België en rapportering over niet geratificeerde verdragen en aanbevelingen" heeft opgemerkt, België alle fundamentele¹ en prioritaire² IAO-verdragen heeft geratificeerd.

Hij heeft in dat advies evenwel geconstateerd dat België de recentste IAO-verdragen nog niet had geratificeerd, met uitzondering van het verdrag nr. 181, waarin het een voortrekkersrol heeft gespeeld.

De Raad was dan ook van oordeel dat België, rekening houdend met de verzoeken van de IAO en de Europese Unie, extra inspanningen moest leveren voor de ratificatie van de recentste IAO-verdragen en, bij uitbreiding, van alle verdragen die door de IAO als up-to-date zijn aangemerkt.

Tegen die achtergrond heeft hij in dat advies een aantal algemene opmerkingen geformuleerd, met name over de moeilijkheden met de ratificatie van de zogenaamde "gemengde" verdragen, maar eveneens specifieke opmerkingen over bepaalde verdragen.

2. De rapportering over de niet geratificeerde IAO-verdragen (de zogenaamde alomvattende studies)

De Raad merkt op dat naar aanleiding van de Verklaring betreffende de sociale rechtvaardigheid voor een billijke mondialisering van juni 2008, een nieuwe oriëntering werd gegeven aan de alomvattende studies (de rapporteringsverplichting overeenkomstig artikel 19 van het statuut van de IAO). Er dient immers een verband te zijn tussen de recurrente discussies en de "alomvattende studies" om ervoor te zorgen dat de thema's van die alomvattende studies overeenstemmen met het strategische doel van de recurrente discussies en dat de alomvattende studies informatie opleveren over de wetgeving en de praktijk in het licht van die recurrente discussies.

¹ Het betreft de verdragen nr. 87, nr. 98, nr. 29, nr. 105, nr. 100, nr. 111, nr. 138 en nr. 182.

² Het betreft de verdragen nr. 81, nr. 122, nr. 129 en nr. 144.

De Raad heeft het in het voornoemde advies nr. 1.730 ook opportun geacht dat hij, naast de bijdragen van de sociale partners aan de Belgische rapportering in het kader van de discussie over een bepaald thema, betrokken zou worden bij deze rapporteringswerkzaamheden in het kader van het artikel 19 van het statuut van de IAO. Zo heeft hij zich voorgenomen om dienangaande een werkprocedure te ontwikkelen, die zal uitmonden in een recurrente werkmethode met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Bureau van de IAO te Brussel, om op efficiënte wijze en tijdig betrokken te worden bij deze nieuwe rapporteringsverplichtingen.

De Raad verheugt zich er dan ook over dat hij is betrokken bij de voorbereiding van het onderhavige rapport.

Nog steeds in verband met deze rapporten wijst de Raad erop dat hij, naast het genoemde advies nr. 1.730 rapport nr. 78 heeft uitgebracht over de niet geratificeerde verdragen en de aanbevelingen inzake sociale zekerheid, overeenkomstig artikel 19 van het statuut van de IAO.

B. Vragenlijst betreffende de fundamentele verdragen krachtens artikel 19 van het Statuut van de IAO

De Raad merkt op dat België alle fundamentele IAO-verdragen heeft geratificeerd, en dat dus alleen moet worden geantwoord op de vragen 32 tot 37 van deel IV over de impact van de IAO-instrumenten.

De Raad heeft tijdens zijn werkzaamheden mondeling kennis genomen van de antwoorden die de administratie op die vragen wenst te formuleren.

De Raad heeft ervoor gekozen zijn antwoorden te beperken tot de hieronder vermelde opmerkingen.

Voor de vraag over de automatische opname van de fundamentele IAO-verdragen in de nationale wetgevingen vanaf de ratificatie, wijst de Raad erop dat dit voor België niet het geval is, maar dat een rechter steeds de mogelijkheid heeft een element van een IAO-verdrag in een arrest op te nemen.

Wat betreft de voorstellen voor een eventuele normatieve actie van de IAO, verwijst de Raad naar de activiteiten van de sociale partners in het kader van de raad van bestuur van het IAB.

Met betrekking tot een eventueel verzoek voor steun inzake adviesdiensten en technische samenwerking bij het IAB om gevolg te geven aan de in de vragenlijst vermelde verdragen, herinnert de Raad eraan dat artikel 91 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen ervoor heeft gezorgd dat de non-profitsector effectief en stemgerechtigd is vertegenwoordigd in de Nationale Arbeidsraad. Zo werden de representativiteitskwesties waarmee België op grond van het verdrag nr. 87 werd geconfronteerd, opgelost.

Wat betreft de behoeften inzake adviesdiensten en technische samenwerking om gevolg te geven aan de doelstellingen in de in de vragenlijst vermelde verdragen, herinnert de Raad eraan dat de Belgische staat en de sociale partners tal van samenwerkingsacties hebben gesteund. Het betreft voornamelijk projecten op het stuk van de bevordering van de sociale dialoog in Franstalig Afrika (PRODIAF), de afschaffing van kinderarbeid (IPEC), de arbeidsadministratie in Afrika (CRADAT), de strijd tegen sociale uitsluiting en de uitbreiding van de sociale bescherming (STEP). De Raad constateert dat bepaalde projecten afgelopen zijn en vindt het gepast dat die projecten worden geëvalueerd om de zwakke en sterke punten te identificeren en er lering uit te trekken voor de toekomstige samenwerkingsacties van de Belgische staat met de sociale partners.

C. De activiteiten van de Nationale Arbeidsraad

Afgezien van de ratificatie van de fundamentele IAO-verdragen werden in de Nationale Arbeidsraad verschillende collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten die verband houden met die IAO-verdragen en tot de praktische tenuitvoerlegging ervan hebben bijgedragen.

1. Gelijke beloning

De collectieve arbeidsovereenkomst nr. 25 van 15 oktober 1975 heeft tot doel het beginsel van gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers te verwezenlijken, d.w.z. dat voor gelijke arbeid of voor arbeid van gelijke waarde ieder onderscheid op basis van geslacht wordt afgeschaft.

Volgens die overeenkomst moet de gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers verzekerd worden voor alle elementen en voorwaarden van het loon, met inbegrip van de systemen van functiewaardering.

Verder voorziet die overeenkomst in de oprichting van een gespecialiseerde paritair samengestelde commissie die tot taak heeft het bevoegde rechtscollege op zijn verzoek van advies te dienen omtrent geschillen over de toepassing van het beginsel van gelijke beloning.

Ter uitvoering van de interprofessionele akkoorden van 8 december 1998 en 22 december 2000 heeft de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 25 bis van 19 december 2001 voorzien in een extra opdracht voor die gespecialiseerde commissie, namelijk de sociale partners informeren en sensibiliseren met betrekking tot initiatieven inzake sekseneutrale functiewaarderingssystemen en op verzoek van de paritaire comités dienaangaande advies en bijstand verlenen.

Dat interprofessionele instrument werd eveneens geactualiseerd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 25 ter van 9 juli 2008, overeenkomstig ankerpunt 4 - Diversiteit en non-discriminatie - van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008.

2. Discriminatie

De herhaaldelijk aangevulde collectieve arbeidsovereenkomst nr. 38 van 6 december 1983³ voorziet in normen voor werving en selectie van werknemers en stelt verbintenissen vast in verband met de naleving van een aantal gedragsregels, met name om de naleving van de beginselen van non-discriminatie te garanderen.

De door deze overeenkomst vastgestelde normen inzake werving en selectie van werknemers zijn de volgende:

³ Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 38 van 6 december 1983 betreffende de werving en selectie van werknemers, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomsten nr. 38 bis van 29 oktober 1991, nr. 38 ter van 17 juli 1998, nr. 38 quater van 14 juli 1999, nr. 38 quinquies van 21 december 2004 en nr. 38 sexies van 10 oktober 2008.

- De werkgever is ertoe gehouden ten aanzien van de sollicitanten het principe van gelijke behandeling inzake arbeid en tewerkstelling na te leven, d.i. de afwezigheid van elke vorm van discriminatie op grond van leeftijd, geslacht of seksuele geaardheid, burgerlijke staat, ziekteverleden, ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, politieke of levensovertuiging, handicap, lidmaatschap van een vakbond of een andere organisatie.
- De selectiekosten zijn voor rekening van de werkgever, indien hij daartoe de opdracht heeft gegeven.
- De werkgever mag de sollicitant niet vragen om gezegelde en eensluitend verklaarde afschriften van diploma's, getuigschriften, attesten en andere stukken te bezorgen.
- De afgewezen sollicitant heeft het recht de bij zijn sollicitatie gevoegde documenten terug te vragen.
- Een werkloze die solliciteert, kan van de werkgever een bewijsschrift vragen waarop de datum en het uur van het bezoek worden vermeld alsook eventueel de reden waarom hij niet in dienst werd genomen.

De na te leven gedragsregels houden verband met de voldoende informatie die de sollicitant moet krijgen in verband met de aangeboden arbeidsplaats, de eerbieding van de persoonlijke levenssfeer, de vertrouwelijke behandeling van de gegevens, de plichten van de sollicitant, de duur van de selectieprocedure, de proefarbeid, de verplaatsingskosten, de publicitaire werkaanbiedingen.

Die overeenkomst bevat bovendien een gedragscode betreffende de gelijke behandeling bij de werving en selectie van werknemers.

In het kader van het interprofessioneel akkoord 2007-2008 hebben de sociale partners zich ertoe verbonden het toepassingsgebied van die overeenkomst uit te breiden tot alle fasen van de arbeidsrelatie, d.w.z. niet alleen de werving en de selectie, maar ook de uitvoering en de beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Die verbintenis werd gerealiseerd in het kader van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 95 van 10 oktober 2008 betreffende de gelijke behandeling gedurende alle fasen van de arbeidsrelatie.
